

УДК 007 : 316.722

ЦИФРОВА МЕДІАКУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ХЛІБКО Марина,

аспірантка,

Київський національний університет культури і мистецтв, вул. Є. Коновальця, 36, м. Київ, 02000,
Україна, e-mail: khlibko_maryna@ukr.net

У статті розглядаються особливості впливу стрімкого впровадження інновацій на всі аспекти сучасної культурно-комунікативної системи. Аналізуються переваги і недоліки епохи нових медіа, а також зміни життєвого середовища людини, обумовлені розвитком цифрової медіакультури. Стверджується, що в умовах розвитку інформаційних технологій, які дозволяють створювати інноваційні моделі соціальної взаємодії, створюються і ті позиції нестабільності, які призводять до вразливості громадської безпеки. Простежується взаємозалежність технологічної та культурної еволюції, а також протиріччя: розширення можливостей кожної людини в задоволенні своїх культурних прав, з одного боку, і зростаючий вплив глобалізаційного фактору на універсалізацію культури з іншого. Обґрунтовується думка, що активне застосування інноваційних інформаційних та телекомунікаційних технологій має завжди підкорятися головній меті – духовному, культурному та соціальному прогресу людства.

Ключові слова: медіакультура, цифрова медіакультура, нові медіа, свобода, відповідальність.

Вступ. Нині в науковому співтоваристві, характеризуючи сучасний період життя і діагностуючи соціальний розвиток, все частіше використовуються поняття «медіа революція», «інформаційна епоха», «епоха глобалізації». Повсякденне життя людей в своїй більшості нерозривно пов'язане з технічними засобами комунікації, кількість яких зростає в геометричній прогресії. Кожен новий вид медіа вбудовується і пристосовується до умов, що склалися в сучасному світі. Даний процес, в свою чергу, є своєрідною силою зміни соціальних взаємодій і руйнування існуючих звичок людства, оскільки це пов'язано, на думку вчених Н. Кирилової, Н. Коновалової, А. Федорова, з феноменом медіакультури та виявляється практично у всіх аспектах людської діяльності [9].

Цифрова медіакультура як інноваційна комунікативна сфера являє собою сполучення множинних соціокультурних феноменів. Актуалізація поняття «цифрова медіакультура» останнім часом обумовлена революційним впливом новітніх інформаційних технологій на всі аспекти культурно-комунікативної системи сучасної епохи. Будь-яка новація в сфері «нових медіа» викликає множинні зміни соціального середовища: збільшення щільності інформаційних потоків, зростання їх швидкості, становлення нових соціокультурних феноменів. У цьому контексті цифрова медіакультура як соціальне середовище, яке забезпечує за допомогою механізмів символічного обміну взаємодію між різними системами суспільства, викликає безсумнівний інтерес у предметному полі міждисциплінарних досліджень, зокрема в аспекті соціальних комунікацій.

Теоретичним підґрунтям дослідження феномену медіакультури стали праці філософів, культурологів, соціологів С. Гантінгтона, А. Гуревича, В. Іванова, Л. Когана, Г. Померанця, Б. Рассела, В. Ротенберга, А. Тойнбі, О. Шпенглера. Значний внесок в осмислення феномену медіакультури зробили такі теоретики, як Т. Адорно, З. Бауман, М. Бахтін, Д. Белл, В. Беньямін, Ю. Габермас, Й. Гейзінг, У. Еко, С. Жижек, В. Іноземцев, Е. Ільєнков, М. Кастельс, Ж. Ліотар, Т. Лукман, Н. Луман, М. Маклюен, Й. Масуда, Х. Ортега-і-Гассет, Д. Рашкофф, Е. Тоффлер, Ф. Уєбстер, Т. Фрідман, Е. Фромм та ін.

© Хлібко М., 2017

Усебічний аналіз соціальних мереж, мережевої комунікації, нових медіа як феноменів сучасної цифрової медіакультури, визначення їх конструктивного потенціалу розглядається в працях М. Бубера, Н. Вінера, Л. Вітгенштейна, Е. Левінаса, К. Шеннона. Серед російських учених досить помітний внесок у дослідження медіакультури, її особливостей і типів зробили Н. Кирилова, Н. Коновалова, О. Сергєєва. Різностороннім вивченням медіакультури займалися також українські науковці В. Іванов, Н. Зражевська, Г. Онкович, Л. Ороховська, Б. Потятиник, Г. Почепцов, В. Різун, Г. Шипота та ін.

Важливе місце в таких дослідженнях займає осмислення аксіологічних аспектів трансформації сучасної культури під впливом нових видів соціальної комунікації, зокрема нових медіа. Зважаючи на те, що в українській історіографії відсутні наукові публікації, присвячені цифровій медіакультурі, обрана проблема заслуговує на окрему розробку, що свідчить про її *актуальність*.

Мета дослідження – визначити особливості цифрової медіакультури як системи інформаційного суспільства в контексті розвитку інноваційних технологій. *Завданнями є*: розглянути цифрову медіакультуру як унікальне соціокомунікаційне середовище; виявити переваги і недоліки цифрової медіакультури.

Об’єкт дослідження – цифрова медіакультура. *Предмет* – вплив інноваційних технологій на цифрову медіакультуру.

Методи дослідження. Зважаючи на те, що в системі соціальних комунікацій проявляється дія найрізноманітніших факторів, логічним було застосування міждисциплінарного підходу. Методологічна база дослідження зумовлена особливостями його предмета, який вимагає застосування системного, аксіологічного та соціокультурного аналізів. Емпіричною базою дослідження є інформація з новинних інтернет-ресурсів, а також статистичні дані та результати соціологічних досліджень.

Результати й обговорення. Технологічні досягнення завжди призводять до змін у суспільному житті. Особливістю наших днів є прискорення технологічних інновацій, від яких дедалі більше відстає соціальна акомодация. Еволюція технології сьогодні випереджає культурну еволюцію, і відстань дедалі збільшується. Проте незважаючи на те, що інформаційна революція визнається чинником, який радикально трансформує основи суспільства, проблеми, пов’язані з новими телекомунікаційними і комп’ютерними технологіями і заснованими на них «новими медіа», обговорюються в основному в контексті професійних проблем різних видів інформаційної діяльності та рідше – в аспекті психологічних проблем, що створюють небезпеку для приватного життя людини. Разом з тим у будь-яких видах діяльності комунікаційна складова відіграє величезну роль, і недооцінка цього фактору може призвести до відчужених наслідків.

Саме тому нині багатьма науковцями підіймається проблема відповідальності в епоху нових медіа. Згідно з Вікіпедією, відповідальність – це загальносоціологічна категорія, яка виражає свідоме ставлення особи до вимог суспільної необхідності, обов’язків, соціальних завдань, норм і цінностей [4]. Також в Енциклопедичному словнику «Етика» подається інша дефініція даного поняття: це відношення залежності людини від чогось, що сприймається нею як визначальний фактор для прийняття рішень і здійснення дій [18]. В умовах розвитку інноваційних технологій об’єктом відповідальності стає кожна людина, в тому ж числі майбутні покоління, а також духовні цінності суспільства. В історії філософії ідея відповідальності розвивається в зв’язку з темами свободи (свободи волі, інтелектуальної свободи, прийняття рішення, свободи дії). В контексті вивчення проблеми відповідальності в епоху нових медіа можна згадати сформульоване Максом Вебером поняття «етика відповідальності» як етика практичної, зорієнтованої на об’єктивні результати діяльності, яка вимагає неодмінно враховувати можливості застосування інноваційних технологій і відповідати за них [3, с. 644].

На нашу думку, якщо особистість звертається до поняття «відповідальність», то планує дізнатися яке співвідношення шансів і втрат у використанні технологій нових медіа, коли зважає комунікативні можливості інноваційних технологій в подальшому розвитку процесів соціальної взаємодії.

Цифрова медіакультура демонструє зростання швидкості інформаційно-комунікаційних процесів, зміну конфігурації комунікативних відносин, що забезпечується не тільки переважанням у всіх сферах діяльності нових технічних комунікативних медіа, а й принципом конвергентності всіх телекомунікацій, які лежать в основі нової моделі медіавзаємодії. Особливості сучасної ситуації дають нові шанси для створення інноваційних моделей життєвого середовища людини: принципи «електронної демократії», форми роботи електронних урядів і муніципалітетів, умови телероботи для громадян з обмеженими можливостями і т. д. Цифрова медіакультура розширює можливості для комунікацій, звужує простір, створює відчуття близькості будь-якої точки сучасного світового простору.

На основі нових інформаційно-комунікаційних технологій інститутами глобальної економіки розроблені стратегії міжнародного співробітництва, які дозволяють контролювати світові ринки; фінансові операції в глобальній мережі допомагають заощадити час; результати біржових торгів по всьому світу висвічуються на екранах комп'ютерів, а електронні гроші Третьої хвилі цивілізації, за висловом Е. Тоффлера, «у все більшій мірі представляють собою електронні імпульси» [17, с. 95].

У перелік шансів, які дає епоха «нових медіа», можна віднести можливість створення якісно нового інформаційно-освітнього середовища як основи для розвитку і вдосконалення системи освіти. Використання інформаційно-комунікаційних технологій забезпечує прискорення в процесі пошуку і передачі інформації, перетворення характеру інтелектуальної діяльності; впровадження інтерактивних методів у галузі дистанційного навчання, що сприяло становленню нових форм інтернет-навчання і розвитку принципу доступності в отриманні освіти. Такими прикладами в Україні стали проекти масових відкритих онлайн-курсів, як «Prometheus» [19] та «ВУМ online» («Відкритий університет Майдану») [5].

Значні трансформації проявилися і в сфері професійної комунікативної діяльності мас-медіа: доступ до архівів видання і зовнішніх електронних ресурсів, баз даних, офіційних сайтів організацій, стрічок новин, відеоконференцій уможливив більш «об'ємне» бачення журналістами теми.

Ріст чисельності та різноманітності комунікаційних каналів призвів до фрагментації широкої розрізненої аудиторії. Нові засоби масової комунікації перестали бути масовими у традиційному розумінні, коли вважалося, що однорідна чисельна аудиторія приймає обмежену кількість повідомлень із одного центрального джерела. Маючи можливість самостійно вибирати повідомлення та медіа, користувачі сприяють подальшому сегментуванню аудиторії і активізації персональних контактів.

Множинність джерел також сприяє більш ефективному проведенню самостійних журналістських розслідувань. Змінилася і роль аудиторії: різні форми зворотного зв'язку дозволили читачеві, слухачеві і глядачеві брати участь у виробництві інформаційного продукту. У технологічно мінливому контексті стали необхідними нові творчі комунікативні стратегії. Так, повідомлення, зафіксовані аматорськими медіа (мобільними телефонами, фото і відеокамерами), вбудовані в програми телевізійних новин, стали структурним елементом медійного потоку, при цьому вони не тільки стають основою для створення професійних медіатекстів, але досить часто входять в структуру тексту самостійною необробленою формою. Актуальними прикладами є «аматорські» кадри протестних виступів в українських містах під час подій Революції Гідності 2013-2014 рр., що демонструвалися традиційними телевізійними каналами, але здебільшого були «викладені» файлами в мережевих ресурсах, таких як «YouTube». Під впливом

нових технологій відбувається порушення раніше закритих кордонів медіасистеми, поєднання з іншими формами організації інтерактивних видів інформування. Це ставить систему мас-медіа перед проблемою розробки нових аспектів у структурі професійних кодексів, визначення нових меж відповідальності в процесі виконання інституційних функцій.

Також слід зауважити, що поряд з величезним комунікативним потенціалом, яким володіють «нові медіа», що дозволяє розгортати інноваційні конструктивні моделі соціальної взаємодії, створюються і ті позиції нестабільності, які розглядаються в сучасному світі як загроза безпеці.

Так, новим викликом, породженим сучасними комунікативними технологіями Інтернету, стала неможливість політичних інститутів здійснювати управління хаотичними ресурсами в просторі глобальної Мережі. Проблема регулювання інтернет-простору стала найгострішою проблемою, яка з'явилася в зв'язку з розвитком глобальних комунікацій [11, с. 257]. Уразливість громадської безпеки не раз виявлялася в складних ситуаціях катастроф, коли їх розвиток супроводжувався використанням нових технологій, однак необхідність введення регламентацій в новому комунікативному просторі завжди викликала гострі дискусії, предметом яких було питання про свободу слова.

Таким прикладом став підписаний 15 травня 2017 р. Президент України П. Порошенко указом увів у дію рішення РНБО від 28 квітня 2017 р. «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» щодо низки російських компаній. За інформацією, що міститься у додатку до рішення РНБО, терміном на три роки заблоковано активи російських сайтів «ВКонтакте», «Одноклассники», «Мейл.ру» та «Яндекс» та заборонено інтернет-провайдерам надавати доступ до вказаних ресурсів [12]. Проте дані за листопад 2017 р. від компанії маркетингових досліджень «Kantar TNS CMeter» свідчать, що протягом шести місяців після блокування заборонених соціальних мереж ці сайти продовжують входити в рейтинг 25 найпопулярніших сайтів в Україні [13].

Зазначена ситуація сформуvala новий проблемний комплекс епохи нових медіа, де питання свободи і відповідальності вимагають нових підходів до їх вирішення. Пріоритетними в цьому ряду фахівці визнають такі проблеми: створення єдиних міждержавних стандартів у питаннях визначення юрисдикції правових норм інтернет-відносин, визначення географічних координат суб'єктів правовідносин, часу скоєння діянь суб'єктами, визначення меж Мережі, видів правосуб'єктності, визначення функціонального простору правових норм, структури та джерел норм [8, с. 278].

На думку проф. Г. Почепцова, відсутність стабільності в інформаційному суспільстві цілком відповідає вимогам часу. Він стверджує, що «світ змінюється разом з технологіями, але і технології теж істотно еволюціонують, забираючи слідом за собою і споживачів, адже нові технології завжди уособлюють собою останнє слово науки. XXI століття приносить заміну друкованої книги на електронну, роману – на телесеріал. Виниклий інформаційний надлишок веде до боротьби за увагу. Традиційне суспільство, де все і завжди одне і те ж, трансформується в суспільство, де все піддається змінам. Прагнення до трансформацій перемагає прагнення до стабільності, принаймні, в деяких кластерах типу Силіконової долини» [6].

Сьогодні інноваційні інформаційні та телекомунікаційні технології доводиться розглядати як фактор ризику і в тому випадку, коли ми ведемо мову не тільки про правові аспекти нових медіа, а й про моральні. Дослідниками сучасних проблем, пов'язаних з новими медіа, не раз висловлювалися побоювання, що технологічні новації епохи зроблять світ гомогенним, що транскордонні комунікації, які є потоками уніфікованих інформаційних продуктів, загрожують національній ідентичності. Електронні образи виступають інтеграторами гетерогенного культурного досвіду, нівелюють етнонаціональні культурні традиції, змінюють власне «культурний еле-

мент», в якому А. Тойнбі бачив душу, кров, лімфу, сутність цивілізації [16, с. 12]. Певною мірою етнокультурне розмаїття знімає електронна «детериторізація» людини – вторгнення у приватний простір електронних медіапотоків, що руйнує індивідуальну, звичну, інтимну сферу людини. У глобалізованому світі «місцевості позбавляються свого культурного, історичного, географічного значення і реінтегруються в функціональні мережі або в образні колажі, викликаючи до життя простір потоків, що заміняє простір місць» [2, с. 72].

В епоху нових медіа влада і капітал набувають глобального характеру, і в сучасному світі інститутами глобального управління постають не національні території в звичному геополітичному вимірі індустріальної цивілізації, а нові, «позаісторичні», в термінах Кастельса, простори, створені мережевими технологіями. Завдяки наявності інтернет-середовища високорівневі мережі прийняття рішень можуть існувати лише в небагатьох вузлах країни або планети, здійснюючи зв'язок з усім іншим світом з декількох кварталів найбільших мегаполісів планети, стаючи комплексами генерації знань і обробки інформації, провісниками «нової глобальної географії, заснованої на вузлах і мережах» [7].

Цифрова медіакультура зняла психологічні кордони між «далеким» і «близьким», завдяки телекомунікаціям створила ілюзію більшої значущості «далекого» і з достатнім ступенем гостроти висвітлила нові аспекти етносоціальних проблем. Коли говорять про медіареальність в цьому контексті, важливим питанням є: чи ефективні в епоху нових медіа існуючі традиційні механізми вираження культурних норм, які відтворюють ідентичність етносу? Слід зазначити, що у створеній «вестернізованій», скоріше навіть «американізованій» медіареальності комунікативні структури більшою мірою проявляють тенденцію до асиміляції, до поглинання звичними стереотипами масової медійної культури етнічних норм і цінностей. Також на думку американського соціолога Г. Рітцера дедалі більше вживається термін «макдональдизація», який означає розповсюдження принципів ідальні швидкого обслуговування в інших сферах суспільства включно з освітою, сімейними відносинами, відпочинком, політикою тощо. В сучасній Україні явища «макдональдизації» трапляються і в прямому, і в переносному значенні, коли кількість ідалень «Макдональдс» в українському місті перевищує кількість наукових книгарень [15].

При цьому ми спостерігаємо в медіапросторі співіснування явищ культурного етноцентризму та культурного космополітизму. У першому випадку йдеться про ситуацію, коли панівна перевага і вищість визнається лише за однією з існуючих культур і зневажаються носії інших культурних цінностей. В Україні найчастіше до цього часу проявляється російський етноцентризм із поцінуванням української культури як меншовартісної. У другому випадку маються на увазі впливи глобалізації, особливо в її західному варіанті, на культуру сучасного українського соціуму, на нівеляцію старих ідентифікацій і розповсюдження космополітичної ідентичності «громадянина світу», що зазвичай притаманне молодому поколінню [14].

При цьому в транснаціональних культурних продуктах розчиняються мови, традиції, культурні цінності етноменшин, в той час як найважливішим елементом інформаційно-комунікаційних товариств, орієнтованих на інтереси людей, визнається культурне і мовне розмаїття, діалог між культурами, а інформаційні та комунікаційні ресурси розглядаються і охороняються як спільна спадщина людства [10, с. 169]. Не можна не бачити, що розвивається протиріччя: розширення можливостей кожної людини в задоволенні своїх культурних прав, з одного боку, і зростаючий вплив глобалізаційного фактору на універсалізацію культури – з іншого. Таким чином, у фокусі впливу високотехнологічного медіасередовища виявляються основні духовно-культурні структури людини, система ціннісних орієнтацій, його ідеалів і уявлень про себе і про світ. Новітні технології виступають

іманентним фактором, що визначає зміну цивілізаційної моделі. У зв'язку з цим зростає необхідність філософського осмислення складної взаємозалежності людини і нової техніки, усвідомлення того, що «в кінцевому рахунку всі механізми розраховані на приріст обмеженої здатності; а саме – здатності людини до буття» [1, с. 145]. Здається, що ця здатність людини до буття – предмет відповідальності самої людини, з її прагненнями, мріями, переживаннями, з її найбільшою цінністю – жити в цьому світі поруч з іншим.

Висновки та перспективи. Стрімке впровадження інноваційних технологій у повсякденне життя має як позитивні, так і негативні наслідки для формування цифрової медіакультури суспільства в цілому та особистості зокрема. Особливістю цифрової медіакультури як системи інформаційного суспільства в контексті розвитку інноваційних технологій є те, що об'єктом відповідальності стає кожна людина, в тому числі майбутні покоління, а також духовні цінності суспільства.

Розширюючи можливості для комунікацій, цифрова медіакультура звужує простір та створює відчуття близькості будь-якої точки сучасного світового простору, тим самим стає фактором розмивання національних культур. При цьому формування мережевих комунікаційних систем дозволяє сформувати глобальні системи взаємодії, що може забезпечити цілісність світової культури чи будь-якої з національних культур.

Подальші дослідження запропонованої теми дозволять розширити розуміння та скласти повну картину особливостей впливу експоненційного розвитку інновацій на різні сфери життєдіяльності суспільства, особливо на формування цифрової медіакультури. Також до перспектив належить подальше з'ясування та класифікація негативних наслідків технологізації соціокультурного й медіапростору людини та науковий пошук шляхів їх запобігання й усунення.

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл. – М. : Academia, 2004. — 944 с.
2. Блуменберг Х. Жизненный мир и технизация с точки зрения феноменологии / Х. Блуменберг // Вопросы философии. – 1993. – № 10.
3. Вебер М. Избранные произведения: Пер. с нем./Сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова; предисл. П. П. Гайденко. М.: Прогресс, 1990. 808 с.
4. Відповідальність [Електронний ресурс] // Вікіпедія: [Сайт]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Відповідальність>.
5. ВУМ online [Електронний ресурс] // ВУМ online: [Сайт]. – Режим доступу: <https://vumonline.ua/>.
6. Почепцов Г. Как Pokemon Go и другие технологии влияют на сегодняшний мир [Електронний ресурс] // MediaSapiens: [Сайт]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/kak_pokemon_go_i_drugie_tekhnologii_vliyayut_na_segodnyashniy_mir/ (21.08.2016).
7. Емелин В. А. Постиндустриальное общество и культура постмодерна [Электронный ресурс] / В. Емелин. – Режим доступа: <http://emeline.narod.ru/postindustrial.htm>
8. Кастельс М. Галактика Интернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс. – Екатеринбург: У-Фактория, 2004. – 328 с.
9. Кириллова Н. Б. Медиакультура: от модерна к постмодерну / Н. Б. Кириллова. – М. : Академический проект, 2005. – 448 с.
10. Коган Л. Н. Теория культуры / Л. Н. Коган. – Екатеринбург : УРГУ, 1994. – 362 с.
11. Маклюен М. Понимание медиа: Внешнее расширение человека / М. Маклюен. – М. : «Кучково поле», 2007. — 464 с.
12. Порошенко підписав указ про санкції проти «Яндекс» і «Вконтакте» [Електронний ресурс] // ТСН: [Сайт]. – Режим доступу: <https://tsn.ua/politika/poroshenko-pidpisav-ukaz-pro-novi-sankeiyi-proti-rtf-930058.html>.
13. Рейтинг популярних сайтів за листопад 2017 [Електронний ресурс] // Kantar TNS: [Сайт]. – Режим доступу: <https://tns-ua.com/news/rejting-populyarnih-saytiv-zalistsopad-2017>.

14. *Специфіка* соціокультурної ситуації в Україні [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн: [Сайт]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1098120558152/sotsiologiya/spetsifika_sotsiokulturnoyi_situatsiyi_ukrayini.

15. *Становище* культури в сучасному українському суспільстві [Електронний ресурс] // Студопедія: [Сайт]. – Режим доступу: https://studopedia.su/16_179794_kulturi.html.

16. Тойнби А. Постижение истории / А. Тойнби. – М., 1996. – 736 с.

17. Тоффлер Э. Метаморфозы власти / Э. Тоффлер. – М.: Изд-во АСТ, 2001. – 669 с.

18. *Этика*: Энциклопедический словарь / Под общ. ред Р. Г. Апресяна, А. А. Гусейнова [Електронний ресурс] // Институт философии Российской Академии Наук: [Сайт]. – Режим доступу: https://iphras.ru/enc_eth/122.html.

19. *Prometheus* [Електронний ресурс] // Prometheus: [Сайт]. – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua>.

UDC 007 : 316.722

Digital media culture in the context of innovative technologies development

Khlibko Maryna, PhD student,

Kyiv National University of Culture and Arts, 36, E. Konovalets St., Kyiv, 02000, Ukraine, e-mail: khlibko_maryna@ukr.net

The article deals with the peculiarities of the impact of the rapid introduction of innovations on all aspects of the modern cultural and communicative system. It analyzes the advantages and disadvantages of the era of new media and changes in human life environment, caused by digital media culture development. It is stated that under conditions of information technologies development, which contribute to the creation of innovative social cooperation models, there also appear some elements of instability, which can result in the vulnerability of public security. It traces the interdependence of technological and cultural evolution, as well as contradictions: the expansion of the capacity of each person to meet their cultural rights, on the one hand, and the growing influence of the globalization factor on the universalization of culture on the other. The article substantiates the view that the active use of innovative information and telecommunication technologies must always comply with the main goal - the spiritual, cultural and social progress of mankind.

Key words: media culture, digital media culture, new media, freedom, responsibility.

Цифровая медиакультура в контексте развития инновационных технологий

Хлебко Марина

В статье рассматриваются особенности влияния стремительного внедрения инноваций на все аспекты современной культурно-коммуникативной системы. Анализируются преимущества и недостатки эпохи новых медиа, а также изменения среды обитания человека, обусловленные развитием цифровой медиакультуры. Утверждается, что в условиях развития информационных технологий, которые позволяют создавать инновационные модели социального взаимодействия, создаются и те позиции нестабильности, которые приводят к уязвимости общественной безопасности. Прослеживается взаимозависимость технологической и культурной эволюции, а также противоречия: расширение возможностей каждого человека в удовлетворении своих культурных прав, с одной стороны, и растущее влияние глобализационного фактора на универсализацию культуры с другой. Обосновывается мнение, что активное применение инновационных информационных и телекоммуникационных технологий должно всегда подчиняться главной цели духовному, культурному и социальному прогрессу человечества.

Ключевые слова: медиакультура, цифровая медиакультура, новые медиа, свобода, ответственность.

1. Bell, D. (2004), *Gryadushchee postindustrialnoe obshchestvo. Opyt sotsialnogo prognozirovaniya* [The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting], Academia, Moscow, Russia.

2. Blumenberg, Kh. (1993), "The world of life and technics from the point of view of phenomenology", *Voprosy filosofii*, vol. 10, pp. 69-93.

3. Veber, M. (1990), *Izbrannye proizvedeniya* [Collected Works], Translated by Yu. N. Davydov, Progress, Moscow, Russia.

4. Wikipedia, "Responsibility", available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Відповідальність> (access December 19, 2017).

5. VUM online, available at: <https://vumonline.ua/> (access December 19, 2017).

6. MediaSapiens, George Pocheptsov (21.08.2016), “How Pokemon Go and other technologies influence today’s world”, available at: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/kak_pokemon_go_i_drugie_tekhnologii_vliyayut_na_segodnyashniy_mir/ (access December 19, 2017).
7. Emeline, Emelin V. A. “*Post-industrial society and post-modern culture*”, available at: <http://emeline.narod.ru/postindustrial.htm> (access December 19, 2017).
8. Castells, M. (2004), *Galaktika Internet: Razmyshleniya ob Internete, biznese i obshchestve* [Galaxy Internet: Reflections on the Internet, Business and Society], U-Faktoriya, Ekaterinburg, Russia.
9. Kirillova, N. B. (2005), *Mediakultura: ot moderna k postmodernu* [Mediaculture: from modernity to postmodernity], Akademicheskii proekt, Moscow, Russia.
10. Kogan, L. N. (1994), *Teoriya kul'tury* [Theory of Culture], URGU, Ekaterinburg, Russia.
11. McLuhan, M. (2007), *Ponimanie media: vneshnie rasshireniya cheloveka* [Understanding Media: External Expansion man], Kuchkovo pole, Moscow, Russia.
12. TSN (16.05.2017), “Poroshenko signed a decree on sanctions against Yandex and Vkontakte”, available at: <https://tsn.ua/politika/poroshenko-pidpisav-ukaz-pro-novi-sankciyi-proti-rf-930058.html> (access December 19, 2017).
13. TNS-UA, “Rating of popular sites for November 2017”, available at: <https://tns-ua.com/news/rejting-populyarnih-saytiv-za-listopad-2017> (access December 19, 2017).
14. Pidruchniki, “Specifics of socio-cultural situation in Ukraine”, available at: http://pidruchniki.com/1098120558152/sotsiologiya/spetsifika_sotsiokulturnoyi_situatsiyi_ukrayini (access December 19, 2017).
15. Studopedia, “The state of culture in modern Ukrainian society”, available at: https://studopedia.su/16_179794_kulturi.html (access December 19, 2017).
16. Toynbee, A. (1996), *Postizhenie istorii* [The Comprehension of History], Progress, Moscow, Russia.
17. Toffler, E. (2001), *Metamorfozyi vlasti* [Metamorphosis of power], «Izdatelstvo AST», Moscow, Russia.
18. Institute of Philosophy of the Russian Academy of Sciences, R. G. Apresyan, A. A. Guseynov, “Ethics: An Encyclopedic Dictionary”, available at: https://iphras.ru/enc_eth/122.html (access December 19, 2017).
19. Prometheus, available at: <https://prometheus.org.ua> (access December 19, 2017).

Стаття надійшла до редакції 01.12.2017